

II

(Oznámenia)

OZNÁMENIA INŠTITÚCIÍ A ORGÁNOV EURÓPSKEJ ÚNIE

KOMISIA

Oznámenie Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb

(2008/C 14/02)

(Toto oznámenie nahrádza predchádzajúce oznámenia o spôsobe stanovenia referenčných a diskontných sadzieb)

REFERENČNÉ A DISKONTNÉ SADZBY

V rámci kontroly štátnej pomoci vykonávanej Spoločenstvom Komisia využíva referenčné a diskontné sadzby. Referenčné a diskontné sadzby sa používajú namiesto trhových sadzieb a na meranie ekvivalentu grantu pomoci najmä vtedy, keď sa táto poskytuje v niekoľkých splátkach, a na vypočítanie prvku pomoci vyplývajúceho z úrokovovo zvýhodnených pôžičiek. Používajú sa aj na kontrolu súladu s pravidlom *de minimis* a nariadeniami o skupinových výnimkách.

DÔVODY REFORMY

Hlavným dôvodom opätovného preskúmania spôsobu stanovovania referenčných a diskontných sadzieb je to, že požadované finančné parametre nie sú vždy k dispozícii vo všetkých členských štátoch a predovšetkým v nových členských štátoch ⁽¹⁾. Navyše, súčasnú metódu by bolo možné zlepšiť tak, aby sa prihliadalo na úverovú bonitu a záruky dlžníka.

Toto oznámenie preto predstavuje revidovanú metódu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb. Navrhovaný postup stavia na súčasnej úprave, ktorú akceptujú všetky členské štáty a ktorá má praktické uplatnenie, cieľom je vypracovať novú metódu, ktorá zmiernuje niektoré existujúce nedostatky, je zlučiteľná s rôznymi finančnými systémami v EÚ (najmä v nových členských štátoch) a bude aj naďalej jednoducho uplatniteľná.

ŠTÚDIA

V štúdiu, ktorú zadalo Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž a ktorú uskutočnila spoločnosť Deloitte & Touche ⁽²⁾, sa navrhuje systém založený na dvoch pilieroch: na takzvanom „štandardnom“ postupe a „modernom“ postupe.

⁽¹⁾ Bežné referenčné sadzby pre tieto členské štáty sú tie, ktoré členské štáty oznamujú ako primerané trhové sadzby. Metodika stanovovania týchto sadzieb sa medzi jednotlivými členskými štátmi líši.

⁽²⁾ Dostupné na internetovej stránke GR pre hospodársku súťaž:
http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/.

Štandardný postup

Pri tomto postupe Komisia uverejňuje každý štvrťrok základnú sadzbu vypočítanú pre niekoľko splatností – 3 mesiace, 1 rok, 5 rokov a 10 rokov – a pre rôzne meny. Používajú sa sadzby IBOR ⁽¹⁾ a swapové sadzby pre predaj (ask swap rates) alebo, ak tieto parametre nie sú k dispozícii, sadzby štátnych dlhopisov. Prémia použitá na získanie referenčnej sadzby pre úver sa vypočíta podľa úverovej bonity a záruk úverového dlžníka. V závislosti od ratingovej kategórie spoločnosti („rating“ udelený ratingovými agentúrami v prípade veľkých spoločností alebo bankami v prípade malých a stredných podnikov) je marža použiteľná pri omeškaní (bežný rating a bežná kolateralizácia ⁽²⁾) 220 bazických bodov. V prípade „nízkej“ úverovej bonity a nízkej kolateralizácie by jej hodnota mohla vzrásť až na 1 650.

Moderný postup

Tento postup by umožnil členským štátom, aby určili nezávislý orgán zodpovedný za výpočet – napríklad centrálnu banku – ktorý bude mať na starosti pravidelné publikovanie reálnej referenčnej úrokovej sadzby pre viacero splatností a častejšie, než je tomu v prípade štandardného postupu. Tento postup by bol odôvodnený znalosťou a blízkosťou finančných a bankových údajov, ktoré má táto inštitúcia k dispozícii v porovnaní s Komisiou. V tomto prípade by Komisia a externý audítor overovali postupy výpočtu. Pri tomto postupe by sa v určitých prípadoch mohlo uvažovať s neuplatnením (opting out).

Slabé stránky

Napriek správnosti týchto dvoch postupov z ekonomického hľadiska možno zdôrazniť určité ťažkosti:

Štandardný postup:

- nerieši problém nedostatku finančných údajov v nových členských štátoch a zahŕňa nové parametre, ktoré nie sú ľahko dostupné,
- tento štandardný postup by mohol zvýhodňovať veľké spoločnosti na úkor MSP, pre ktoré buď nie je k dispozícii rating, alebo je k dispozícii menej výhodný rating (najmä z dôvodu asymetrie informácií, pokiaľ ide o úverového veriteľa), mohol by vyvolať viaceré spory týkajúce sa postupov výpočtu prémie, ktoré sa majú použiť a ktoré sa odvodzujú z úverovej bonity a úrovne záruk,
- nezjednodušuje úlohu členských štátov, najmä pokiaľ ide o výpočty na kontrolu súladu s pravidlom *de minimis* a nariadeniami o skupinových výnimkách.

Moderný postup:

- Moderný postup by sa mohol ukázať ako problematický v prípade, že sa použije pri schémach štátnej pomoci: volatilita trhových sadziieb by mohla spôsobiť, že rozdiel medzi sadzbou úverovej schémy a platnou referenčnou sadzbou by bol pre úverového dlžníka natoľko výhodný, že niektoré opatrenia by sa stali nezlučiteľnými s pravidlami poskytovania štátnej pomoci,
- štvrťročná úprava sadziieb by skomplikovala vybavovanie prípadov, keďže vypočítané výšky pomoci sa môžu značne meniť počas obdobia medzi začatím fázy hodnotenia a dátumom konečného rozhodnutia prijatého Komisiou,
- tieto úpravy sa javia nadmieru komplikované a pravdepodobne by nedokázali zabezpečiť rovnaké a spravodlivé zaobchádzanie v jednotlivých členských štátoch.

NOVÁ METODIKA

Aby sa predišlo týmto ťažkostiam, Komisia navrhuje postup, ktorý:

- je ľahko použiteľný (najmä pre členské štáty, keď majú do činenia s opatreniami, na ktoré sa vzťahuje pravidlo *de minimis* alebo nariadeniami o skupinových výnimkách),
- zabezpečí rovnaké zaobchádzanie v jednotlivých členských štátoch s minimálnymi odchýlkami od súčasnej praxe a uľahčí uplatňovanie referenčných sadziieb pre nové členské štáty,
- využíva zjednodušené kritérium prihliadajúce na úverovú bonitu namiesto veľkosti podnikov, ktorá sa javí ako príliš zjednodušujúce kritérium.

⁽¹⁾ Medzibanková úroková sadzba na peňažnom trhu.

⁽²⁾ Prípady, keď príjemca vykazuje dostatočný rating (BB) a predpokladanú stratu v prípade zlyhania medzi 31 % a 59 %.

Navyše, tento postup umožňuje predísť vnášaniu neistoty a zložitosti do postupov výpočtu v meniacom sa bankovom a finančnom prostredí vyplývajúcom z implementácie rámca Bazilej II, čo by mohlo mať výrazný vplyv na umiestňovanie kapitálu, ako aj na správanie sa bánk. Komisia bude naďalej monitorovať toto meniace sa prostredie a v prípade potreby poskytne ďalšie usmernenie.

OZNÁMENIE KOMISIE

Hlavným dôvodom opätovného preskúmania metodiky stanovovania referenčných a diskontných sadzieb je, že požadované finančné parametre nie sú vždy k dispozícii vo všetkých členských štátoch. Navyše, súčasnú metódu je možné zlepšiť tak, aby sa prihliadalo na úverovú bonitu a záruky dlžníka.

Komisia preto prijíma nasledujúcu metodiku pre stanovovanie referenčných sadzieb:

— Základ výpočtu: 1-ročný IBOR

Základná sadzba je založená na 1-ročných sadzbách na peňažnom trhu, ktoré sú k dispozícii takmer vo všetkých členských štátoch; Komisia si vyhradzuje právo použiť kratšie alebo dlhšie splatnosti prispôbené určitým prípadom.

Tam, kde tieto sadzby nie sú dostupné, použije sa 3-mesačná sadzba peňažného trhu.

Pokiaľ nebudú k dispozícii spoľahlivé alebo rovnocenné údaje, alebo vo výnimočných prípadoch, Komisia môže, v úzkej spolupráci s dotknutým(-i) členským(-i) štátom(-mi) a vychádzajúc zásadne z údajov centrálnej banky daného členského štátu, určiť iný kalkulačný základ.

— Marže ⁽¹⁾

Uplatniť sa majú v zásade nasledujúce marže v závislosti od ratingu podniku a ponúknutého kolaterálu ⁽²⁾.

Úverové marže v bázičkých bodoch			
Ratingová kategória	Kolateralizácia		
	vysoká	bežná	nízka
Silný (AAA-A)	60	75	100
Dobrý (BBB)	75	100	220
Uspokojivý (BB)	100	220	400
Slabý (B)	220	400	650
Zlý/finančné ťažkosti (CCC a nižšie)	400	650	1 000 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ S vyhradou uplatnenia osobitných ustanovení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu, v súčasnosti stanovených usmernením Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach (Ú. v. EÚ C 244, 1.10.2004, s. 2), najmä bodu 25 písm. a), ktorý uvádza „sadzbu minimálne porovnateľnú so sadzbami uplatňovanými na úvery zdravým firmám, a najmä s referenčnými sadzbami prijatými Komisiou“. Z tohto dôvodu sa v prípadoch pomoci na záchranu použije 1-ročný IBOR zvýšený najmenej o 100 bázičkových bodov.

K základnej sadzbe sa bežne pripočítava 100 bázičkových bodov. To platí pre i) úvery podnikom s uspokojivým ratingom a vysokým kolaterálom alebo ii) úvery podnikom s dobrým ratingom a bežným kolaterálom.

⁽¹⁾ Ako vyplýva zo štúdie, táto marža je do veľkej miery nezávislá od splatnosti úveru.

⁽²⁾ Bežným kolaterálom sa rozumie úroveň záruky bežne požadovaná finančnými inštitúciami ako zábezpeka poskytnutého úveru. Úroveň záruk môže byť vypočítaná ako strata v prípade zlyhania (Loss Given Default – LGD), čo predstavuje očakávanú stratu v percentách expozície dlžníka pri zohľadnení súm, ktoré je možné získať späť zo záruky a konkurznej podstaty; v dôsledku toho je LGD nepriamo úmerná hodnote záruk. Na účely tohto oznámenia sa predpokladá, že „vysoká“ kolateralizácia znamená LGD pod alebo na úrovni 30 %, „bežná“ kolateralizácia LGD medzi 31 % a 59 %, a „nízka“ kolateralizácia LGD vyše alebo na úrovni 60 %. Pre ďalšie podrobnosti týkajúce sa pojmu LGD pozri Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: A Revised Framework – Comprehensive Version, dostupné na: <http://www.bis.org/publ/bcbs128.pdf>.

Pre úverových dlžníkov, ktorí nemajú úverovú históriu, alebo v prípade ratingu vychádzajúcej zo súvahy, ako sú niektoré spoločnosti so špeciálnym určením alebo začínajúce spoločnosti, základná sadzba by sa mala zvýšiť najmenej o 400 bazických bodov (v závislosti od disponibilných záruk) a marža by nemala byť nikdy nižšia, ako marža, ktorá by platila pre materskú spoločnosť.

Ratingy sa nemusia ziskávať od špecializovaných ratingových agentúr – vnútroštátne ratingové systémy alebo ratingové systémy používané bankami na vyjadrenie miery zlyhania, sú rovnako prijateľné ⁽¹⁾.

Uvedené marže môžu byť z času na čas prehodnotené, aby sa zohľadnila situácia na trhu.

— Aktualizácia

Referenčná sadzba sa bude každoročne aktualizovať. Základná sadzba sa teda vypočíta na základe 1-ročného IBOR-u zaznamenaného v septembri, októbri a novembri predchádzajúceho roku. Následne pevne stanovená základná sadzba bude platná od prvého januára. Na obdobie od 1. júla do 31. decembra 2008 sa sadzba vypočíta osobitne na základe 1-ročného IBOR-u zaznamenaného vo februári, marci a apríli 2008, s výhradou uplatnenia nasledujúceho odseku.

Okrem toho, aby boli zohľadnené významné a náhle zmeny, aktualizácia sa uskutoční vždy, keď sa priemerná sadzba, vypočítaná za tri predchádzajúce mesiace odchyli od platnej sadzby o viac ako 15 %. Táto nová sadzba nadobudne účinnosť od prvého dňa druhého mesiaca nasledujúceho po mesiacoch použitých pri výpočte.

— Diskontná sadzba: výpočet čistej súčasnej hodnoty

Na výpočet súčasných hodnôt sa má referenčná sadzba používať aj ako diskontná sadzba. Na tento účel sa v zásade použije základná sadzba zvýšená o pevnú maržu 100 bazických bodov.

— Táto metodika nadobudne účinnosť od 1. júla 2008.

⁽¹⁾ Na porovnanie najbežnejšie používaných úverových ratingových mechanizmov pozri napr. tabuľku 1 v pracovnom dokumente Banky pre medzinárodné zúčtovanie č. 207. <http://www.bis.org/publ/work207.pdf>.